

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

—
Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Pentru cateheză.

(=) Se împlinește tocmai anul, de când, pe temeiul hotărârilor din 16 Iulie 1921 ale comisiei catehetice a provinciei noastre mitropolitane, ceream în aceste coloane înființarea cât mai neîntârziată a unor *inspectorate catehetice*. „Nu ne îndoim un singur moment, spuneam atunci, că Veneratele Ordinariate vor primi propunerile concrete făcute în această privință de comisia catehetică și, instituind fără întârziere inspectoratele catehetice eparhiale, vor cimentă temelia, subsăpată de ape, a sfintei noastre biserici. Învățământul nostru religios de toate gradele va lua, încă dela începutul proximului an de școală, o nouă înfățișare, înălțându-se încetul toată motivele, uneori atât de îndreptățite, pentru cari până acum s'au putut ridica plângeri împotriva acestui învățământ”.

După un an, trebuie să constatăm acum cu durere, că am fost prea optimiști. *Nădej-dile noastre nu s'au împlinit*. Anul școlar 1921-22 s'a început în ce privește învățământul religios tot ca mai înainte, fără nici o îndrumare mai deosebită. Planul de studii prescris de corul episcopesc pentru toate școlile secundare de pe cuprinsul provinciei noastre bisericești a rămas să fie observat și în cursul acestui an după bunul plac al celor ce vedeau orele de religie. Nu mai vorbim de școlile normale de învățatori și de școlile medii (civile), pentru cari nefiind încă fixat planul de studii, în mod unitar, din partea corului episcopesc, nici nu s'a putut aștepta să prezinte o uniformitate mai deosebită. Iar în ce privește școlile primare, din orașe și mai ales cele de pe sate, cari au menirea să dea elevilor cunoștințele necesare pentru învățământul religios din școlile mai înalte, poate e mai bine să nici nu deschidem azi o discuție.

Vorbind în general, felul cum s'a făcut în cursul anului trecut învățământul religios de toate gradele — nu ne gândim deci la manuale — nu prezintă față de anii premergători nici un progres. Sub raportul acesta, el poate fi deci socotit ca un an pierdut.

Putem să încreștăm totuși *câteva momente îmbucurătoare*, cari ating acest învățământ. Este înainte de toate faptul, că în cursul acestui an s'au tipărit și ultimele *manuale* pentru școlile secundare, normale și medii, iar pentru cele primare s'au făcut ediții nouă, îndreptate după cerințele învățământului. Un alt moment este împrejurarea, că ultima conferință episcopescă din 20 Iunie c. a aprobat în sfârșit *regulamentul intern al comisiei catehetice* mai sus numite, așa că activitatea ei viitoare are de acum un cadru precis fixat de autoritatea competentă. De o importanță mult mai mare decât acestea ni-se pare însă dispoziția, luată ce-i drept numai din partea Ordinariatului arhidiecezan, prin care pentru examenele de

sfârșit de an s'au trimis la toate școlile secundare și medii *delegați consistoriali*, cu însărcinarea de-a prezida acele examene și de-a raporta, pe temeiul celor experiate la fața locului, asupra anumitor chestiuni, cari privesc învățământul religios.

Importanța acestei dispoziții o vedem mai ales în aceea, că din rapoartele făcute din partea acestor delegați *Ordinariatul va putea să se convingă*, de astădată în temeiul de acte oficiale, *despre situația reală a acestui învățământ*. Va putea să vadă din ele, că chiar și la aceste școli, la cari învățământul religios — provăzut de profesori cvalificați ori de protopopii nostri din diferitele centre școlare — a fost în orice caz mai bine îngrijit decât la alte școli, situația nu este nici pe departe multumitoare. Am văzut și noi cele mai multe din aceste rapoarte și astfel vorbim în deplină cunoștință de cauză, când afirmăm, că *nu se poate ca cunoscându-se din ele situația dată, autoritatea bisericească să nu vină, cât mai curând, cu măsurile de îndreptare*.

A mai lăsa lucrurile și după cunoașterea rezultatelor acestei anchete, căci așa putem numi rapoartele amintite, în așteptarea de până acum, ar însemna să nesocotim una din cele mai importante chestiuni ale vieții noastre bisericești. Și asta nu se poate nici presupune despre conducătorii bisericii noastre.

Avem deci bună nădejde, că dacă nu și în eparhiile sufragane — cari ușor pot fi, și ar chiar trebui să fie puse în curent cu rezultatele anchetei arhidiecezane —, cel puțin în arhidieceză vom avea cu începutul noului an școlar inspectoratul catehetic cerut cu atâta stăruință de comisiunea catehetică provincială. Și dacă nădej-dile noastre similare din anul trecut nu s'au realizat decât într'o foarte mică măsură — ne gândim la momentele îmbucurătoare schițate mai sus —, ne place să credem, că noul an școlar nu ne va aduce aceleași decepții.

Cum se promovează pacea confesională. Cititorii acestui organ își mai aduc de sigur aminte de ordinul ce s'a dat anul trecut referitor la serbările naționale și știu deci că la noi în Ardeal autoritățile, civile și militare, trebuie să participe în aceste serbări și la bisericile române unite.

Se mai știe de altă parte și aceea, că acest ordin — ca atâtea altele de altfel — nu se cam observă, ba sunt și cazuri, când în secret s'au dat ordine tocmai contrare, producând astfel animozități și mizerii, de cari într'adevăr că nu ar fi nici o lipsă și cari s'ar putea evita atât de ușor, observând întocmai cele prescrise în ordinul cunoscut și dat pentru lumea întreagă.

Mai nou, la 10 Maiu s'a produs între altele și la Lugoj un incident de atare natură și atunci organul eparhiei noastre de acolo „*Sionul Românesc*“ a crezut că trebuie să infiereze această procedură, cerând să se facă dreptate.

Dar atâta i-a trebuit!

A doua zi, în numărul (24) din 25 Iunie al organului „*Biserica și Școala*“ din Arad i-a și sărit în cap întreagă redacția acestui organ, dăscălindu-l sub titlul „*obrăznicie ie-zuită*“, într'o formă cum se obișnuiește doar la ușa cortului, încheind cu următoarele cuvinte deosebit de „măgulitoare“ pentru întreaga biserică noastră: „*La serbătorile noastre naționale cari pe voi nu vă însuflețesc, nu mai veniți, faceți ca unatoșii din Oradea-mare și Făgăraș; în schimb însă drumul Vă este liber, treceți unde vă trage inima, la Buda-peșta, și vă țineți de mantia patronului vostru, primatul Csernoch din Estergom*“.

Nu-i așa, că-i delicios!? Și când te gândești, că „*Biserica și Școala*“ este pro tempore singurul organ de publicitate românesc în orașul Aradului! . . .

Și iată, așa se promovează pacea confesională!

Bietul apostol Petru! Bietul „bătrân“!

L-au dat gata frații dela Sibiu! Aștia nu cruță pe nime!

Și iată cum vine vorba!

Ese acolo mai nou un organ săptămânal pentru popor, ce-i zice „*Lumina satelor*“. Și cum în această gazetă se dau și indemnuri religioase, în legătură cu rânduiala Dumineoilor și a sărbătorilor, veni acum rândul la sărbătoarea sfântului Petru din Miercurea trecută. Trebuia deci să se scrie două coloane despre praznicul zilei. Și nu era lucru mare, căci n'aveau decât să deschidă mineiul zilei și să citeze deacolo laudele celor doi mari corifei ai apostolilor Petru și Pavel, și fără multă vorbă deșartă să fi tras pe urmă încheierea atât de firească de indemn și învățătură creștină, luată nu din cuminenția zilelor noastre, ci din rostul bătrânesc al cărților sfinte.

„Cu ce cununi de laudă vom încununa pe Petru și pe Pavel — spune doar atât de frumos stihira la vecernia acelei zile de praznic —, pe acesta (Petru) *ca pe o căpetenie a Apostolilor*, iar pe acela (Pavel), ca pe cel ce mai mult decât alții s'a ostenit“. Și ea o dovadă se putea lua îndată pentru sf. Petru Evanghelia zilei, dela Matei, în care se spune cuvântul, că „pe această peatră (pe tine Petru) voiu zidi biserică mea“, iar pentru ostenele sfântului Pavel, nimic nu era mai potrivit decât partea corespunzătoare din Apostolul zilei.

Dar, se vede, că „*lumina*“ aceasta ar fi fost prea mare pentru „*satele*“ ortodoxe și te pomenesti, că văzând ele această lumină ar fi încetat să mai hulească pe urmașul dela Roma al sfântului Petru, „*căpetenia Apostolilor*“!

De aceea s'au hotărât să-l dea gata pe bietul Petru, ocupându-se numai de învățăturile sfântului Pavel. Dar cum n'a putut să ignoreze chiar de tot pe acela, după care se numește în popor întreagă sărbătoarea, începe așa: „Acum Miercuri avem praznuirea sfinților apostoli Petru și Pavel. Biserica îi cinstește ca pe mai

marii celorlalți apostoli, *pentru că Petru i-a întrecut pe toți în bătrânețe* (sic!), iar Pavel cu învățătura și râvnă“.

Atât despre acest biet „bătrân“, pe care biserica totuși îl laudă, că „a fost Bisericii întărire“, căruia „Domnul turma sa cea iubită i-a încredințat“:!

...Și așa, vom mai vedea poate la anul minunea, că în calendarul arhiecezan din Sibiu la 29 Iunie st. v. nu vom avea sărbătoarea „sf. ap. Petru și Pavel“, ci numai: „sf. Pavel“.

De ce nu s'ar putea și una ca asta!

Un drum de apostolie.

— După o săptămână de muncă. — Sfințirea bisericii din Tășnad. —

La o săptămână după minunata serbare din Zălau, *Preasfințitul Iuliu al Gherlei* a ajuns în 2 Iulie c. la Tășnad, pentru a face sfințirea bisericii noastre de acolo. Deși obosit după munca grea a săptămânii, în cursul căreia a vizitat parohiile Santău, Hotoan, Sudurău, Chereuș, Sarvazal, Pir, Pătăluș, Pătalul-mare, Boianul-mare, Pagaia, Ceaa, Zalnoc, Orbou, Cehalul român, Cehalu și Blaja, iubitul nostru arhiepiscop a găsit în neîntrecuta sa voință de muncă și în sprijinul care vine de sus, puterea de lipsă pentru a face și din această zi o frumoasă serbare a concepției de viață creștinești și românești, care-l însuflețește.

Tășnadul este o așezare în mare parte ungurească, cu puternice narohii romano-catoalice și reformate. Dar viața românească absolut preponderantă a jurului a trebuit să prindă curând rădăcini și în acest centru de administrație ungurească. O închiegare mai simțită a puterii de viață românești există însă aici numai dela data, când adâncă pătrundere a mult regretatului arhiepiscop Dr. Vasile Hossu a știut ca alături de Zălau și Jibău să ridice o parohie românească și în mijlocul Tășnadului.

De-acum, sub noua stăpânire Tășnadul este românesc de-abinele și dacă din partea orașului arhierul român a fost primit încă de astădată cu vorba ungurească de beneventare a notarului său, este mai mult decât sigur, că la o altă ocazie, reprezentanții comunei vor ști să-l întâmpine în limba frumoasă a țării. Biserica românească înouă și consacrată de nou, care de pe dealul său pitoresc tronează pare-că asupra orașului, este o garanță sigură pentru augmentarea și consolidarea puterii noastre de viață în părțile acestea. Cu deosebire, dacă autoritățile bisericii și ale statului vor înțelege — cum nu ne îndoiim — să aibă și de acum înainte toată sollicitudinea pentru cauzele noastre.

Insuși *actul unei consacării de biserică românească*, săvârșit după ceremonialul obișnuit, a fost pentru părțile acestea ceva cu totul nou care a adunat pe ziua de 2 Iulie la Tășnad o mare mulțime de popor din satele Silvaș, Moara-Banfi, Șeuea, Blaja, Sărăuad și Cig. Unii au venit deadreptul în procesiune cu prapuri și cu preoți îmbrăcați în odăjdii. Natural, că biserica n'a putut să-i încapă pe toți și astfel arhierul a trebuit să vorbească *afară în liber*, pentru ca toți să se poată adăpa de cuvântul mântuirii vestit de buze arhieresti. Le-a vorbit în legătură cu sfințirea zidurilor bisericii despre sfințirea lăuntrică a sufletelor noastre, biserica vie a Domnului, în care locuște și trebuie să poată locui neturburat, Spiritul Lui cel sfânt. Întreg poporul a ingenunchiat pe urmă pentru aprimi binecuvântarea papală.

S'au făcut apoi recepțiile, banchetul și vizitele obișnuite, iar seara s'a ținut o reușită petrecere populară, care a sporit cu alte 3000 lei colecta de 6000 lei făcută din acest prilej pentru noua biserică românească a Tășnadului.

Afară de vrednieul preot al parohiei pâr. *Domitian Cupșa*, ale cărui merite l-au înălțat chiar acum la treapta de protopop onorar, au contribuit foarte mult la reușita acestui frumos praznic dd. *Dr. Coriolan Șteer* și inimosul primpretore *Vasile Oros*, care a însoțit pe arhierul în toate comunele plasei sale, delectând cre-

dincioșii cu frumoase pricesne cântate din strană. Dar meritul este al tuturor și cu deosebire al neobositului episcop, a cărui vizită a prilegit o manifestare românească atât de binevenită în părțile aceste. *Correspondent*

Programul

instalării noului episcop Dr Alexandru Nicolescu.

Episcopia dela Lugoj ne trimite programul serbărilor dela instalarea părintelui episcop Alexandru, care este următorul:

Sâmbătă 15 Iulie.

1. Bineventarea Preasfinției Sale în stațiunile Sibot, Orăștie, Simeria, Deva, Ilia, Făget, Bălănt și Țipar.
2. În gara Lugoj îl întâmpină corul „Lyra“, fiind salutat din partea eparhiei (un canonic), a județului (prefectul) și a orașului (primarul).
3. În ușa catedralei îl așteaptă capitulul și clerul diecezan, în numele căreia vorbește vicarul capitular.
4. „Doxologia cea mare“ în fața altarului.
5. Omagiul „Reuniunii femeilor“ la reședință.
6. La ora 21: „Serenada corurilor românești“ din Lugoj.

Duminică 16 Iulie.

1. La orele 9⁰⁰ 45' sosirea arhierului în catedrală.
2. După îmbrăcarea arhierului se citesc bulele papale și decretul de consacrare
3. Salutul vicarului capitular și omagiul clerului diecezan.
4. După Evanghelie discursul festiv de instalare al arhierului.
5. La orele 12 recepții la reședința episcopopească.
6. La orele 14 banchet la hotelul „Dacia“.
7. La orele 18 concert la teatrul orașenesc dat de corul I. Vidu și „Lyra“.

Cețiți și răspândiți:

„Unirea!“

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

La întronizarea Episcopului de Lugoj.

Din prilejul întronizării de mărire a noului episcop de Lugoj, publicăm mai la vale, în originalul latin și în traducere română, bulla de numire a Preasfințitului Dr. Alexandru Nicolescu. Celor ce n'au avut puțința de-a o auzi citindu-se cu ocaziunea consacării în catedrala din Blaj și nu vor putea s'o audă nici la întronizare, sperăm să le facem o bucurie prin publicarea acestui document istoric.

PIUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Dilecto Filio ALEXANDRO NICOLESCU, electo episcopo Lugosiensi Rumenuorum salutem et Apostolicam benedictionem.

Rationi congruit et convenit honestati, ut ea quae Romani Pontificis gratia processerunt, etiam si Eius superveniente obitu, litterae Apostolicae desuper expeditae non fuerint, suam tamen sortiantur effectum.

Cum itaque Cathedralis Ecclesia Lugosiensis Rumenuorum, Metropolitanae Ecclesiae Alba-Iuliensis et Fogarasiensis Rumenuorum suffraganea, cuius postremus episcopus exstitit Ven. Frater Valerius Traianus Frențiu, per ipsius translationem ad Catedralam Ecclesiam

Magno-Varadinensem pariter Rumenuorum, quae per obitum c. m. Demetrii Radu episcopi vacabat, pastore destituta esset, fel. rec. Benedictus Papa decimus quintus, Praedecessor Noster, intendens tam eidem Ecclesiae Lugosiensi Rumenuorum, quam ejus gregi Dominico salubriter providere, Te canonicum Cathedralis Ecclesiae Blasiensis de Venerabilium Fratrum S. R. E. Cardinalium consilio, auctoritate Apostolica elegerat, eique in Episcopum praefecerat et pastorem, necnon curam, regimen et administrationem ipsius Ecclesiae Lugosiensis Rumenuorum, Tibi comiserat, eum omnibus iuribus, privilegiis, oneribus et obligationibus pastoralibus huic officio inhaerentibus. Nos autem, qui hisce diebus fel. rec. Benedicto Papae decimo quinto, e vivis inopinato ac perdolenter erepto, successimus, electionem ac praefectionem praedictas, quas Ipse de tua persona fecerat, eadem Apostolica auctoritate ratas habuimus ac confirmavimus atque per praesentes litteras ratas et confirmatas declaramus.

Volamus quoque et mandamus, ut Canonicatus, quem in Cathedrali Ecclesia Blasiensi in praesens, ut praefertur, obtines, per has Nostras provisionem et praefectionem, ipso facto vacet, atque ejusdem Canonicatus collatio Nobis ac Sedi Apostolicae, ad tramitem iuris, reservata maneat.

Firmam autem spem fiduciamque concipimus fore ut, Dextera Domini Tibi assistente propitia memorata Cathedralis Ecclesia Lugosiensis Rumenuorum per tuam pastorem industriam et studium fructuosum regatur utiliter

ac prospera in spiritualibus et temporalibus suscipiat incrementa.

Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo secundo, die vigesima quinta Februarii, Pontificatus Nostri anno primo.

PAPA PIUS

Card. O. Cagiano m. p. Iulius Campori m. p.
S. R. E. Cancellarius. Protonotarius apostolicus.
Raphael Virili m. p.
Protonotarius apostolicus.

PIU EPISCOPUL,

SERVUL SERVILOR LUI DUMNEZEU.

Iubitului Fiu ALEXANDRU NICOLESCU, ales Episcop român de Lugoj, mântuire și binecuvântare Apostolică.

E lucru înțelept și cuviincios, ca hotărârile luate din grația Pontificelui Roman să-și aibă urmarea lor, chiar și dacă din pricina morții Lui nu s'au trimis scrisorile Apostolice. Fiind deci Biserica Catedrală română din Lugoj, suffragana provinciei mitropolitane române de Alba-Iulia și Făgăraș, lipsită de păstor, prin transferarea ultimului său Episcop, Venerabilul Frate Valeriu Traian Frențiu, la Biserica Catedrală de asemenea română a Orăștiei, devenită vacantă prin moartea Episcopului de bună amintire Demetriu Radu, Antecesorul Nostru de fericită pomenire Papa Benedict al XV-lea, dorind a se îngriji părintește atât de Biserica Lugojului cât și de credincioșii ei, în conțelegere cu Venerații Frați Cardinali și sfinți

† Dr. Emil Pop.

La 28 Iunie s'a stins în București, fără de veste, la vârstă de 59 ani, unul dintre marii medici ai țării noastre, ardeleanul *Emil Pop* din Morlaca de lângă Cluj. Inmormântarea acestui bun fiu al bisericii noastre, un frate al protopopului dela Morlaca, s'a făcut în locul său natal din partea păr. canonic Dr. Ioan Bălan, asistat de preoți din jur.

Din prilejul acesta ziarul „*Viitorul*” din București îi aduce în Nr. său 4292 (7 Iulie), sub titlul: „*A murit un mare medic*”, următoarele elogii binemeritate scrise de peana lui *Petronius*.

„Pentru că clienții lui se recrutau din miile de țărani ce veneau din întreaga țară, mușcați de câini, de pisici și de lupi turbăți; pentru că stătea într-o căscioară din fundul unei mahalale, și pentru că nu avea automobil, doctorul Emil Pop, care de curând a murit, nu era o ilustrație. Pentru a fi „somitate” se cere și o doză oarecare de personalism, de doctor în jurul persoanei tale, și Emil Pop nu avea nici una din aceste calități exterioare. Nici limbaj pedant, nici orgoliu, nici morgă. Un om modest, plin de știință, capluminat, eminent practician, suflet bun și omul datoriei, în așa chip cum nu credem să fie până la zece în țara noastră. O spunem cu convingere și din experiență.

„De altfel poate sunt puțini aceia ce cunosc următoarele fapte: Serviciul nostru anti-rabic, care a avut dela început ca întemeietor pe doctorul Babeș, a dat din primele momente ale aplicării tratamentului contra turbărei, rezultate extraordinare, iar mortalitatea a ajuns la noi mai rară decât în Franța, în țara unde Pasteur a descoperit virusul anti-rabic. Cum se explică acest fapt? Se știe, că tratamentul aplicat la noi, este datorit unei variațiuni de metodă inventată de doctorul Babeș al nostru. Se poate spune astfel, că acest tratament este al lui Pasteur-Babeș, nu numai al ilustrului

Bisericii Romane, Te-a ales pe Tine, canonic al Bisericii Catedrale din Blaj, de Episcop și Te-a pus Păstor al Bisericii românești de Lugoj, încredințându-ți deplin grija, guvernarea și administrarea, în celea spirituale și celea temporale, a acelei Biserici. Iar Noi, urmând în Pontificat Lui Benedict al XV-lea în zilele acestea, după moartea Lui dureroasă și neașteptată, alegerea suspomenită și constituirea Ta făcută de Acela, cu aceeași autoritate Apostolică o primim și o întărim, precum prin această scrisoare de față o declarăm de primită și întărită.

Voim deci și în același timp poruncim, ca oficiul de canonic, pe care în prezent l-ai deținut la Biserica Catedrală din Blaj, precum s'a spus, prin dispozițiunea și instituirea Noastră de față de fapt să fie vacant și conferirea acelui canonicat să rămână rezervată, în marginile dispozițiilor dreptului, Nouă și Scaunului Apostolic.

Avem nădejdea și încrederea deplină, că cu ajutorul Puternicului Dumnezeu Biserica Catedrală română de Lugoj, prin aptitudinea și stăruința Ta pastorală rodnică va fi cărmuită cu folos și se va întări puternic în cele spirituale și în cele temporale.

Dat în Roma la sf. Petru, în anul Domnului 1922, Februarie 25, anul prim al Pontificatului Nostru.

PAPA PIU

Card. O. Cagiano m. p. Iuliu Campori m. p.
Cancelarul sf. bis. rom. Protonotar Apostolic

Rafael Virili m. p.
Protonotar Apostolic

francez singur, atât de însemnate au fost corectările și perfecționările învățatului nostru.

„Dar mai este încă o cauză, care explică succesele surprinzătoare ale tratamentului anti-rabic în România. Este faptul, că el se aplică de 30 de ani de către dr. Emil Pop, care era de o punctualitate la serviciu, de o scrupulozitate în modul cum supraveghea culturile atenuate, de un ochiu atât de viu și de o mână atât de dibace, încât bolnavul sub seringă lui Pop era salvat. În zeci și zeci de mii de injecțiuni făcute în periculoasa regiune a abdomenului, doctorul Pop nu a greșit niciodată, nu a cauzat o complicație din imprudență.

„Și nu este oare dureros ca acest extraordinar om de acțiune și de cugetare, și ca acest rob al datoriei să nu fi cunoscut în viață notorietatea, din care au sorbit atâția alții inferiori lui?”

„Cel puțin acum când meritele elogii nu-l mai ating, se cuvine să se păstreze amintirea lui E. Pop, ca un exemplu de ce trebuie să fie și să facă un profesionist pentru a fi adevăratul samaritean al semenilor săi”.

Revistă bisericească.

Cel mai nou cercular arhidiecezan, apărând după justa lor valoare rubricile stabile de omiletică și pastorală, introduse mai nou în revista „*Cultura Creștină*” din Blaj, o recomandă cu toată căldura și permite ca preoții mai slab dotați să o poată plăti, cu învoirea curatoratului, și din cassa bisericii, păstrându-se în acest caz colecția pe seama arhivei parohiale.

Ultimul număr (Iulie), al oficiosului Sfântului Scaun „*Acta Apostolicae Sedis*” publică decretul Congregației sacralui Officiu, prin care toate operele lui *Anatole France*, cunoscutul scriitor francez, se declară în senzul can. 1399 al Codicelui oprite prin lege și ca urmare trebuie trecute pe *Index*.

Pentru a putea sprijini mai cu putere și pentru a putea îndruma mai nemijlocit *uriasa operă de propagare a credinței*, Papa Piu al XI a transferat, prin un „*Motu Proprio*” dat în 3 Maiu, la Roma sediul institutului misionar înființat la 1822 în Lyon (Franța). În fruntea lui va sta de aici încolo un Consiliu general, numit la propunerea s. Congregației de Propaganda Fide, din clerul acelor națiuni, cari își vor ținea de datorință de-a contribui cu anumite sume pentru scopuri misionare. Cât privește națiunea franceză, care a întemeiat și susținut atât de frumos această instituție, i-se rezervă în acest Consiliu pentru totdeauna anumite drepturi de prioritate.

Un alt decret al sacralui Officiu, de data 14 Iunie c., excomunică pe toți preoții cehoslovaci, cari după 15 zile dela publicarea decretului vor continua să mai rămână membri ai uniunii religioase „*Iednota*”, ori vor mai păstra vre-un contact cu organul de publicitate de același nume. Iar cei patru preoți cari figurează ca redactori ai acestui organ sunt escomunicați nominal.

La inițiativa ministerului cultelor s'a ținut la București în zilele de 4—5 Iulie o conferință a protoiereilor din vechiul regat. S'au discutat acolo, după cum aflăm din gazete, chestia inspecțiilor, chestia deplasărilor, cercurile preoțești, chestiuni bugetare, și de salarii preoțești, despre cancelariile protoerești și altele. Mai important decât acestea, este ideea sulevată din partea bisericească despre inamovibilitatea protoereilor, menită a pune capăt

atâtor miserii împreunate cu „deplasările” obișnuite în legătură cu schimbările deosebitelor partide la guvern. Ședința de încheiere a fost prezidată de însuși d. C. Banu, ministrul cultelor, care a insistat asupra importanței consfătuirilor de acest fel.

La mândstirile Cernica și Neamțiu se va înființa din partea ministerului cultelor câte o tipografie, pentru a face din ele de nou focare ale culturii religioase. La Neamțiu se planuește și un seminar, în care să se specializeze misionarii propagandei religioase, ce e vorba să fie pornită în curând cu deosebire în contra adventismului, care constituie o adevărată primejdie pentru ortodoxismul român.

Din Rusia se anunță, că procesul preoților ruși s'ar fi terminat cu osândirea la moarte alor 11 preoți, între cari și episcopul Benedict din Kronstadt. Alți 53 preoți au fost condamnați la bătăi publice și închisoare.

Știri mărunte.

Personale. Grația Sfântului Scaun apostolic al Romei a ridicat cu ziua de 22 Maiu c. pe păr. canonic *Ciceronescu Samuil* dela Oradea-mare la înalta demnitate de prelat papal. Ea atinge pe unul dintre cei mai conștițioși și mai muncitori preoți ai eparhiei orădane și de aceea suntem siguri că de vestea acestei binemeritate distincții se va bucura clerul întregii noastre provincii bisericești.

— Cu ziua de 1 Iulie c. d. *Ioan Racotian*, absolvent de teologie, a fost numit subprefect-econom al Internatului Vancean de băeți.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a șters din cler cu ziua de 7 Iunie pe preotul *Ioan Anca*, lipsindu-l de toate onorurile, drepturile și favorurile de cari se bucură membrii veneratului cler.

Concurse. P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 31 Iulie c. concurs la parohiile *Cârța* (prot. Arpașul de jos), *Cerghidul-mare* (prot. Iernot) și *Gârboul-unguresc* (prot. Cluj).

— P. V. Ordinariat de Lugoj publică, cu terminul de 1 August c. concurs la sf. teologie. Primirile se vor face în 3 August.

Inaugurarea unei case culturale. Este noul local din str. Dr. Kalinderu Nr. 10 al „*Fundației Culturale Principele Carol*”, care s'a inaugurat la București săptămâna trecută, cu asistența principelui moștenitor, a multor membri ai guvernului și a altor iubitori de cultură a poporului. Din raportul făcut atunci din partea dlui Mugur, directorul general al „*fundației*”, cunoaștem, că societatea a înființat până acum 1994 depozite de cărți la băneile populare și 241 depozite la unitățile militare, cu un număr de peste 600.000 volume. În curând se vor pregăti și filme cinematografice pentru popor. — Cele multe înainte!

Locale. Măine, Dumineca a șasa după Rusalii, va predica în catedrală păr. Dr. *Iuliu Florian*, secretar mitropolitan.

— Absolvenții din 1911 ai liceului nostru din Blaj au ținut săptămâna trecută o *convenire colegială*, la care au participat 25 de inși, dintre cari mulți cu doamnele lor. În amintirea zilei au făcut mai multe donațiuni pentru scopuri culturale și filantropice.

— Tinerii meserieși și comercianți români din Blaj au dat în ziua de sf. Petru o reușită *representație teatrală*, împreună cu petrecere de vară, în grădina din Veza. Venitul servește pentru augmentarea fondului văduvelor și orfanilor de meserieși.

DI N. Iorga acasă. La capătul săptămânei trecute s'a reîntors d. N. Iorga din Franța și cu ziua de 12 Iulie (sf. Petru) a și început a doua parte a programului său de vară: seria conferențelor prin orașele din Ardeal. Prima a ținut-o la Brașov despre „refacerea morală” și e vorba că va sta prin Ardeal vre-o 2 săptămâni. La 1 August va deschide apoi cursurile universității populare dela Vălenii de munte.

Mișcare culturală pe Câmpia Ardealului. Duminică viitoare în 23 Iulie se va ține în Șermeșul mare adunarea despărțământului „Astrei”, unde e vorba să se reorganizeze întreg despărțământul, începând o mai vie activitate culturală. Din prilejul acesta se va da un festival literar din partea „Cercului studentesc Câmpia și Murășul superior”, se va deschide o bibliotecă populară, iar sara va fi o petrecere de vară. — Ne bucurăm de aceste mișcări și le-am dori cât mai dese și cât mai reușite.

Nouii bani de hârtie. Se anunță, că Banca Națională va înlocui în curând biletele de 500, 100 și 20 lei pentru a preveni eventualele falsificări. Operația se va face la toamnă. Noua hârtie monedă se tipărește în Franța, prin administrațiile financiare și sucursalele Băncii Naționale.

Consulatul ceho-slovac din Cluj ne roagă să publicăm următoarele: „Inginerii, arhitecții și tehnicienii, cetățeni ai republicii cehoslovace, respective toți aceia, cari și-au terminat studiile lor tehnice la vre-o școală tehnică superioară de acolo sunt rugați a-și comunica adresa corectă la Consulatul ceho-slovac din Cluj”.

† **Păr. Nicolae Roman**, parohul din Ernea (prot. Ibașfalău), s'a stins în 8 Iulie c. în anul 68 al etății și 43 al preoției sale cinstite. Fie-i partea cu dreptii!

† **Păr. Augustin Mera**, parohul din Herghelia (prot. Murăș), s'a stins în 10 Iulie c. în anul 65 al etății și 40 al preoției. Odihnească în pace!

Bibliografie.

Au apărut:

M. Sadoveanu, Povestiri din războiu. „Cartea Românească”. București 1912. Prețul Lei 18.

Virgil Pop, Ortodoxia și altele. (Biblioteca: „Să fie lumină” Nr. 5-6). Lugoj 1922. Prețul?

Este o nouă broșură a păr. Pop, cunoscutul propagandist al unirii bisericilor românești, din care transpiră aceeași însuflețire și convingere, pe care am găsit-o la el în tot ce a scris până acum în această materie. Din Pravilă, din Minee, din Căzani, și din spusele oamenilor învățați ai bisericii ortodoxe, se arată într'ansa — într'o formă ușoară, pentru a putea fi citită și de țărani —, că adevărata ortodoxie a crescut totdeauna, că biserica Domnului are de cap suprem pe acela, care este urmașul sfântului Petru în scaunul de episcop al Romei. De încheiere se arată, că o unire a bisericilor în acest sens genuin ortodox ar contribui nespuse de mult la consolidarea și mărirea României.

I. P. Toussaint — Senior, Sfaturi de aur pentru țărani și viața sf. Izidor. Ed. II. Blaj 1922. Prețul 2 lei.

Cuprinde în bun graiu popular 13 sfaturi de aur și o frumoasă pildă de țăran (sf. Izidor), care a știut să le urmeze întocmai. Păr. Senior (Ștefan Roșianu) a făcut foarte bine, că a scos aceste sfinte îndemnuri într'o a doua ediție.

M. Eminescu, Proză literară cu o introducere de I. Scurtu. (Bibl. „Minerva” Nr. 5). București. 1922. Prețul Lei 3.

P. Iosif Ma. Tălmăcel, Fericirea copiilor. Invățături practice pentru copii. (Bibl. pop. catolică Nr. 10). Hălăucești (jud. Roman). 1922. Prețul 12 lei.

Deși suntem obișnuiți, ca dela părinții franciscani din Hălăucești să primim tot lucruri bune, făcute cu

grijă, cărticica aceasta a păr. Tălmăcel ne-a cauzat o deosebită bucurie. Este un minunat »Vade-mecum« al copiilor noștri, pentru răspândirea căruia în cercuri cât mai largi n'avem destule cuvinte de îndemn. De aceea suntem siguri, că foarte curând vom putea saluta o a doua ediție a acestei evanghelii a copiilor, scoasă la lumina zilei izoțită de o frumoasă pagină de recomandare a Preasfințitului Cisar din Iași.

Leonid Andreiev — Sandu C. Aldea, Nuvele. „Cartea Rom.” (Bibl. Minerva Nr. 3). Prețul Lei 3.

Prosper Mérimée — Radu Baltag, Carmen. Povestire, (Bibl. Minerva Nr. 4). Cartea Rom.”. București. 1922. Prețul Lei 3.

P. Rosiade, Călăuza grădinăritului practic (I. Indrumări pentru cultivarea legumelor). Ed. „Cartea Românească”. București 1922. Prețul 10 lei.

Un foarte bun ajutor și îndrumător în materia cuprinsă în titlu, pentru care grădinarii vor fi foarte recunoscători autorului: agronom inspector general în ministerul agriculturii.

Emilia Tziller, Literatura franceză contemporană. (Ed. București. 1922. „Cartea Rom.”). București 1922. Prețul Lei 15.

„Lamura” Revistă de cultură generală An. III Nr. 6-7 (Martie-Aprilie). Director: Ion Al. Brătescu-Voinești. București. Pe an Lei 50.

„Ramuri — Drum drept”. An. XVI Nr. 27. Craiova. Abon. anual Lei 120.

Această revistă, condusă de d. N. Iorga apare săptămânal cu un material select și foarte curat, având în frunte totdeauna câte un articol de îndrumare cultural semnat de directorul ei.

„Revista Vremii”. An. II Nr. 18 (2 Iulie). Politică, literară și economică. Apare tot la 2 săpt. București (Institutul „Luceafărul”). Abon. anual Lei 100.

„Transilvania” An. LIII Nr. 6 (Iunie 1922). Sibiu.

Ca și numărul precedent, acest număr al bine îngrijitei reviste sibieni are și un suplement musical, datorit dlui profesor N. Oancea. El se va retipări în o broșură separată din »Biblioteca Asociațiunii.«

„Flacăra”. An. VIII Nr. 26 (30 Iunie). Revistă titerară, artistică și socială întemeiată de C. Banu. Apare săptămânal. București (str. Câmpineanu 40). Abonamentul pe an Lei 150.

„Cosinseana”. An. VI Nr. 12 (30 Iunie). Revistă ilustrată de familie. Cluj. Pe an Lei 160.

Telefonul „Unirii”.

V. Târgul-Murăș. Dacă ar fi vorba de altă persoană, am încresta bucuros știrea trimisă, dar așa nu o putem da. S'ar putea interpreta fals și aceasta nu este în interesul ziarului nostru și nici în acela al persoanei vizate. Dacă totuși socotiți, că e bine să se plaseze, plasați-o aiurea. Fără supărare!

I. Sibiu. Am citit și noi ineptiile cari s'au debitat de curând la adresa Papei și a Vaticanului: mai dăunzici, că noul Papă ar fi rupt cu tradiția seculară, introducând în Vatican o femeie, ca bucătărească și asta contra tuturor protestărilor curții sale; iar mai nou, că s'a revoltat jandarmeria papală pentru că... nu i-s'ar fi dat autorizația de a se putea căsători. Ca mâine se vor pune probabil în grevă prelații, pentru că... se fac, să zicem, prea multe recepții și bun e Dumnezeu, dacă nu vom avea mai pe urmă o știre și mai senzațională: că

bătrânul secretar de stat Cardinalul Gasparri s'a însurat, bunăoară cu o teatralistă!... Tot ce se poate, fiindcă așa se face o parte a presei de azi și apoi mai suntem și în sexonul crastaveților. Nil ergo mirari!

V. Uioara. Vi-se trimit, cum vedeți, toți numerii începând cu 1 Iulie, de când vă vom socoti abonamentul. Prețul lui îl găsiți în fruntea gazetei.

Dr. B. Gherla. Va fi bine și așa. Spațiul nu ne îngăduie să dăm atențiune decât lucrurilor cari într'a-devăr o merită.

Internatul Vancean de fete.

Concurs de primire.

1. Pe anul școlar 1922/23 se primesc în acest internat numai eleve ordinare ale liceului de fete.

2. Taxa de întreținere pe anul școlar 1922/23 este de 2500 Lei. Din aceasta 1300 se va plăti la începutul anului școlar, 600 la 1 Ian. iar 600 la 1 Apr. Cu taxa redusă vor fi primite câteva fete de preoți și învățători săraci, la cerere motivată.

3. Taxa de instalare pentru acelea, cari anul trecut n'au fost elevele acestui internat, face 100 Lei, iar pentru celelalte 50 Lei, cari sume se plătesc întregi la începutul anului școlar.

4. Tot atunci se va incasa de fiecare elevă câte o taxă de 50 Lei pentru stricăciuni.

5. Fiecare elevă trebuie să aducă cu sine — fiind altfel refuzată la primire — următoarele: (trei) 3 haine de purtat și una vânăta de lână, 2 șorțuri negre de clot cu mâneci, 2 șorțuri pentru bucătărie, 1 șal de lână, 2 năfrâmi, 1 palton bun de iarnă și un manto de toamnă și primăvară, 2-3 părechi de încălțăminte bune, păpuși de odaie, 6 păr. ciorapi, 5 cămăși de zi, 3 de noapte, 6 batiste, 3 fuste și 1 jupon, 4 p. pantalonăși, 4 ștergare de față, 4 ștergătoare de lighean, 4 servete și 2 ștergare p. bucătărie, 1 lighean, 1 păhar, ulcică de tinichea, perie de haine, de încălțăminte și de dinți, 1 saltea de paie, 2 cearceafuri de pus pe saltea, 1 plapomă și 2 fețe de plapomă, 2 perini și 4 fețe de perină, 1 fol și acoperitoare de pat albă de giolgiu 160X140 cm. Pe toate rufele și hainele să se coase cu arniciu roșu numele întreg al elevei.

6. Cererile de primire se adresează Prea-veneratului Consistor alăturându-se la el: extras de botez, certificat școlar și certificat medical.

Blaj, la 10 Iulie 1922.

Diracțiunea.

„KRISTÁLY” — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

In Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Cereți pretutindeni „Unirea”!

Semnați! Semnați!

— Actii —

la Societatea de editură

Sfânta Unire

|| Cea mai importantă
mișcare a vieții noa-
: stre bisericesti. ||

Ultimul termen de subscriere:

□ 15 August 1922 □

Cum se vindecă Reumatismu
și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova